

Reactie Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk op pre-verkenning drijvende zonnepanelen op het IJsselmeer

Aug.2021

De Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk (CBHN) volgt de ontwikkelingen in de Preverkenning Zon op water/het plaatsen van drijvende zonnepanelen. Binnen deze preverkenning wordt er nu gekeken naar het opstarten van drie verschillende pilots voor drijvende zonne-energie in het IJsselmeergebied:

- 1. 'Kleine' pilot (ca 1-5 ha) in een gebied met hoge natuurwaarden**
- 2. Grote pilot (5-10 ha) in een gebied met lagere natuurwaarden**
- 3. Pilot in windpark**
- 4. 'Kleine' pilot in combinatie met natuurmaatregelen**

De Coalitie vindt dit drie stappen te ver gaan: laat een pilot een pilot zijn en zoek hier zorgvuldig binnen de juiste randvoorwaarden naar een passende locatie. Ga niet experimenteren in een kwetsbaar natuurgebied. Dit standpunt lichtten wij graag verder toe middels deze brief.

Laat natuur niet dupe zijn van energietransitie

CBNH staat voor het behalen van klimaatdoelen en biodiversiteitsdoelen: een klimaataanpak in de juiste volgorde. Een forse inspanning op energiebesparing, energie opwekken op de juiste plek (zon op dak/bebouwd terrein) en het benutten van kansen met natuur. Vooral in slimme combinaties van ruimtegebruik zien wij kansen.

Hoewel drijvende zonnepanelen in opkomst zijn en er door diverse partijen kansen worden gezien in het IJsselmeergebied is de coalitie daar geen voorstander van. De bescherming van soorten in natuur en waardevolle landschappen zou in dit gebied voorop moet staan. Wij maken ons daarom hard voor een aanpak vanuit het voorzorgsbeginsel. Er zijn betere alternatieven te bedenken zoals [binnendijkse natuur](#) met zonnepanelen. Daarbij moeten alle ontwikkelingen passen binnen de draagkracht van het Blauwe-hart ecosysteem. Gezien er in Nederland nog weinig bekend is over de mogelijke en werkelijke ecologische effecten van (grootschalige) drijvende zonnepanelen is uiterste voorzichtigheid geboden in dit kwetsbare natuurgebied. Daarbij laten meerdere studies zien dat er risico's kunnen optreden in die wateren die een natuurfunctie vervullen. Zie ook de uitspraak (Omgevingsweb, [2021](#)) dat natuur en realisatie van zon op water op gespannen voet met elkaar kan staan.

Proces preverkenning

Wij hebben in het proces preverkenning inhoudelijk meegedacht met welke mogelijke ecologische effecten er rekening gehouden moeten worden. Tevens hebben we aangeraden te starten op de daarvoor geschikte locaties met tijdelijke, kleinschalige pilotprojecten om meer grip te krijgen op mogelijke ecologische effecten, bijvoorbeeld in gesloten systemen, zodat geen schade kan ontstaan en waardevolle natuur en landschap gerespecteerd. Indien er met gedegen onderzoek is aangetoond dat dit geen schade of verstoring kan geven (verwaarloosbaar effect), wordt eventuele plaatsing pas overwogen op daarvoor meest geschikte plekken.

Echter nu is er gekozen voor drie pilots uit te rollen, intentioneel vergunningvrij, in een Europees beschermd natuurgebied. Deze 'proefopstellingen' lijken voor te sorteren op het opschaling. Opschaling wordt als reden gezien om de pilot te kunnen financieren. Ons inziens zit er een

wezenlijk verschil in een pilot en het opschalen, en moeten de pilots na afronding worden opgeruimd.

Ook zijn we tegen een pilot met de koppeling natuuringrepen. Zo is geen duidelijke 0 meting vast te stellen en wordt er voorgesorteerd op de meest effectieve vorm van natuurcompensatie, terwijl de vraag niet beantwoord wordt of je überhaupt zonne-energie in het IJsselmeergebied als natuurgebied zou moeten willen.

Pilots op juiste locatie, van passende omvang onder randvoorwaarden

Wij vragen ons af welke definitie voor de pilot nu gehanteerd wordt en in welke mate dit verschilt met een gewoon energieproject? Wij roepen op om een pilot een pilot te laten zijn en gaan graag verder in gesprek over de (on)mogelijkheden van dit plan.

Korte samenvatting van de preverkenning:

- Ministerie EZK is de opdrachtgever van de preverkenning
- 31 locaties in beeld, er wordt echter in de preverkenning geen keuze gemaakt. Daar is een betere afweging voor nodig.
- Testlocatie is 1-5 ha groot
- Er wordt een duur voorgesteld van 2 tot 5 jaar voor de pilots
- Er zijn diverse 'soorten' zonne energie op water uitgewerkt: op palen, drijvend etc.
- De kosten van 1 ha pilot bedragen 1 miljoen euro.
- Opruimen of opschalen is niet duidelijk, maar een 'gezonde' business case voor een tijdelijke pilot lijkt niet haalbaar.
- Er is niet gekeken naar RES gebieden
- Er is niet gekeken naar mogelijke cumulatieve effecten
- Men gaat in de preverkenning niet in op
 - ruimtelijke kwaliteit bewaking,
 - draagvlak,
 - mogelijke alternatieve locaties (ADC toets)